

baggrund af omfattende praktiske erfaringer fra kurser i demografi, og der er tale om en udmærket »køgebog« i demografisk teknik. Den er velskrevet og tilgængelig for en læser uden større forkundskaber end en lidt matematik og en rimelig interesse i emnet. Der er mange gode eksempler på beregninger, og blandt bogens dyder må nævnes: Mange velvalgte regneopgaver (løsning bagest i bogen), som vil være en god støtte til »lektielæsning«; og der er fx et nyt kapitel om »beregninger på grundlag af mangelfulde data«.

Henning Mørch

Africa South of the Sahara. 11th ed. (1981-82).

Europa Publications, London 1981. XXIV, 1383 s. 26 cm. £42,-.

Denne meget omfangsrige årbog er delt i fire dele. Første del på ca. 100 sider består af 10 emnemæssige artikler om »background to the Continent«. Anden del (ca. 50 sider) omhandler nogle dusin mere eller mindre internationale organisationer, der er virksomme i eller på den anden måde har relationer til Afrika.

Tredie del er hovedparten på mere end 1000 sider om de enkelte lande. Hvert land er behandlet for sig ud fra overskrifterne: Fysisk og social geografi, moderne historie, økonomi, statistik, samt »directory«. Det sidste omfatter regeringsforhold, administration samt fortegnelser over hel- og halvofficielle organisationer, aviser etc. Endelig er der en liste over udvalgt litteratur. Denne tredie del vil mange finde meget lig fx Stateman's Yearbook, men omfanget er en del større. Sidste del på et par hundrede sider omfatter »other reference material« indeholder en »blå bog« med skønsmæssigt 1000 afrikanske notabiliteter og en gennemgang af de vigtigste varer og produkter fra Afrika. Der er også fortegnelse over forskningsinstitutter, der beskæftiger sig med Afrika: 33 i USA, 3 i USSR – Danmark er med ved Center for Udviklingsforskning og Udenrigspolitisk Selskab. En nyttig opslagsbog for mange, der beskæftiger sig med Afrika.

Henning Mørch

H. Robinson: Population and resources. Macmillan Press, London 1981. 277 s., ill. 22 cm. £6.95.

Emnet for denne bog er meget komplekst og derfor vanskeligt at behandle i en begynderbog (til A-level), som der her er på tale. De forskellige afgrænsninger, som skal til, vil ofte blive problematiske. Det ses her bl.a. ved, at man flere steder kan komme i tvivl om, der skulle være tale om en mere almen global

kulturgeografi. Det gælder også nogle steder bl.a. de to første kapitler om befolkning, hvor teksten synes lovlig kortfattet. Problematisk er også en afsluttende del om fremtiden, men sådan et afsnit må vel med. Resourcer er defineret meget vidt, og hovedvægten ligger på socioøkonomiske forhold i problemkredsen. Litteraturen om emnet er efterhånden omfattende, og henvisningerne er dækkende, ligesom der er mange udmærkede forslag til videre læsning, men samtidig virker litteraturlisten noget tilfældig. – Alt i alt er der dog ud fra præmisserne tale om en sober og velskrevet bog.

Henning Mørch

David Hill: An Atlas of Anglo-Saxon England.

Basil Blackwell, Oxford 1981. XII, 180 s., ill. 29 cm £16,-.

Dette atlasværk er bygget op over 244 kort og 16 diagrammer med tilknyttede korte kommentarer, hvori alle væsentlige aspekter af det angelsaksiske riges kultur og historie er nedfældet, dækkende perioden fra 700 til 1066. Der indledes med en serie kort over de fysiske og humane ressourcer, der stod til rådighed i den pågældende tid. Den følgende serie illustrerer de historiske begivenheder, som var blevet nedfældet i datidens dokumenter, hvis antal ses at være svulmet stærkt op i midten af det 10. årh. Det har givet anledning til en kartografisk dokumentation af alle krigeriske begivenheder gennem Vikingetid og årtierne derefter, i perioder næsten år for år, indtil 1016. David Hill skuer også ud over England, dels til det europæiske kontinent, incl. Norden, og dels til det nordatlantiske område med Island under landnamstiden. En række administrative kort illustrerer jordbesiddelserne fordelt på kongerne, jarlerne, kirken og lensmændene. Under et økonomisk afsnit behandles forekomster af mineraler og bygningssten, møntsteder og byer, der viser en stor bybygningsperiode fra 870 til 930.

I sidste kapitel behandles de kirkelige institutioner, og også her trækkes der linier over Kanalen til Europa.

De mange kort dækkende Vikingetiden vil utvivlsomt interessere såvel forskere som andre Vikingetidsentusiaster i Danmark.

Viggo Hansen

Arthur Morris: Latin America: economic development and regional differentiation.

Tiptree book services, London 1981. 256 s., ill. 22 cm. £4.95.

I et omfattende indledningskapitel slår forfatteren til lyd for, at man skal vurdere ud-

viklingen i de latinamerikanske lande og deres planlægning ud fra et specifikt historisk og spatialt synspunkt og tage forholdene til den tidligere kolonimagt i betragtning såvel som at bedømme situationen ud fra dette århundredes stormagtsindflydelse. Det vil ikke være rigtigt alene at sats på kendte teorier som vækstpolteorien og center-periferiteorien. Disse såvel som Rostows vækstmodel og Colin Clarks beskæftigelsesmodel er alt for simple til at kunne forklare udviklingsforløbet. Forfatteren prøver i stedet for at opstille en sammensat model, hvori indgår urbanisering og en centrifugal udvikling i forbindelse med spredningseffektiverne af tekniske innovationer. Som forklaring på udviklingsretninger kommer han ind på miljøet, der kan være en positiv såvel som en negativ faktor, på adgangsforholdene og på ressourcer betinget af befolkningens tæthed og sociale og økonomiske struktur. Med dette udgangspunkt følges i afsluttede kapitler Latinamerikas økonomiske udvikling fra kolonitiden over den neokoloniale periode til den moderne tid (efter 1920). Sluttelig beskrives det, hvordan den fremherskende udviklingsstrategi har været og er den regionale udviklingspolitik, fremfor at der har været satset på landspolitiske programmer. Bogen kan anbefales som en klar og velskrevet redegørelse, der på en overskuelig måde belyser, hvordan økonomisk udvikling ikke kan sættes i bås med hverken liberalistiske eller marxistiske modeller, men at sagen som oftest er mere kompliceret.

Viggo Hansen

Cay Lienau: Malawi: Geographie eines unterentwickelten Landes.

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1981. XVI, 243 s., ill. & 24 tav. 22 cm. Pris ikke oplyst.

Denne tilvækst til den sparsomme geografiske litteratur om Malawi er interessant af to grunde: Der er samlet en vældig stofmængde bl.a. byggende på originale observationer, og der er forsøgt en moderne disposition af det.

Dispositionen tager sit udgangspunkt i udviklingsspørgsmålet. Derudfra ordnes materialet i naturpotentialer (således anvendes fx bæreevnebegrebet) og disses realisation.

Resultatet er en länderkunde over gennemsnittet – lovende for et nysyn på regionalgeografien.

Sofus Christiansen

Islands. Ed. by Edward Dommen. World development vol. 8, 1980.

Pergamon Press Ltd. Oxford 1981. S. 929-1063. 25 cm £7.50.